

נעדרות מהחדשות בצל המלחמה: ייצוג נשים בחדשות הישראליות – חמצאי הפעימה השביעית של פרויקט ניטור התקשורת הבין-לאומי (GMMMP) 2025

עינת לחובר, ענת טהון אשכנזי, ליאת גרנות דדון ותמר צבי*

תקציר

המאמר מציג את ממצאי הפעימה השביעית של פרויקט ניטור התקשורת הבין-לאומי (GMMMP), שנערך במאי 2025 וכלל 18 אמצעי תקשורת בישראל בעברית ובערבית. הממצאים מגלים כי נשים היו 17.6% בלבד מהדמויות שהופיעו בחדשות, לעומת ממוצע עולמי של 26%, ושיעורן בסיקור המלחמה עמד על 11% בלבד. אף שנשים נוכחות בשיעור ניכר בקרב העיתונאים, בעיקר כמגישות חדשות, הן כמעט נעדרות מתפקידי פרשנות ומומחיות ומסיקור תחומי הביטחון והפוליטיקה, ואילו נשים ערביות וחרדיות סובלות מתת-ייצוג חריף במיוחד. המאמר מצביע על כך שהתקשורת הישראלית אינה רק משקפת את אי-השוויון המגדרי בחברה, אלא גם תורמת לשימורו ולהעמקתו.

* פרופ' עינת לחובר, מכללת ספיר (einatl@mail.sapir.ac.il)
עו"ד ענת טהון אשכנזי, המכון הישראלי לדמוקרטיה (anatt@idi.org.il)
ליאת גרנות דדון, מכללת ספיר (liatgradad@gmail.com)
תמר צבי, המכון הישראלי לדמוקרטיה (tamarviv@gmail.com)

Absent from the News in the Shadow of War: Women's Representation in Israeli News: Findings from the Seventh Wave of the Global Media Monitoring Project (GMMP) 2025

Einat Lachover, Anat Thon Ashkenazy, Liat Granot Dadon, Tamar Tsevi

Abstract

This article presents the findings of the seventh wave of the Global Media Monitoring Project (GMMP), conducted in May 2025 across 18 Hebrew- and Arabic-language news outlets in Israel. The findings reveal that women accounted for only 17.6% of people featured in the news, compared with a global average of 26%, and just 11% of those appearing in war-related coverage. Although women constitute a substantial proportion of journalists, particularly television news anchors, they remain largely absent from expert and commentary roles and from coverage of politics and security, while Arab and ultra-Orthodox women face particularly severe underrepresentation. The article argues that Israeli news media not only reflect existing gender inequalities but also contribute to their persistence and reinforcement.

רקע

לפני שלושה עשורים, במצע הפעולה של הוועידה העולמית הרביעית של האו"ם לנשים בבייג'ין (1995), הכירו ממשלות העולם בכך שהתקשורת אינה רק משמשת מראה המשקפת את החברה, אלא היא גם מנוע רב-עוצמה לשינוי, וקראו להשתתפות שוויונית של נשים באמצעי התקשורת ולהפסקת הייצוג הסטריאוטיפי שלהן. מאז, אחת לחמש שנים בוחן פרויקט ניטור התקשורת הבין-לאומי (Global Media Monitoring Project - GMMP) את נוכחותן של נשים בחדשות בכמאה מדינות, ביום אחד ובו-

זמנית. זהו לא רק מחקר כי אם גם כלי אחריותיות (accountability) ציבורי ומפעל קולקטיבי, שמציב אחת לחמש שנים מראה מול תעשיית החדשות ומזמין שינוי.

שלושה עשורים ושבע פעימות מחקר לאחר הוועידה בבייג'ין, נתוני הדוח העולמי מלמדים שההתקדמות לעבר שוויון מגדרי בחדשות נבלמה: מזה כ־15 שנה נשים הן רק כרבע מכלל האנשים המסוקרים בחדשות בעולם. על רקע זה נבחנים בדוח הנוכחי שיעורי הייצוג המגדרי בתקשורת הישראלית ביום הניטור, בהשוואה למגמות עולמיות ולמדגמים קודמים בישראל. בדוח מודגש הפער בין שיעורן של הנשים באוכלוסייה (כ־51%) ובין נוכחותן המצומצמת בסיקור החדשות, בפרט לנוכח נטייתה של התקשורת הישראלית להתמקד בנושאי ביטחון ומלחמה - תחומים שמהם נשים מודרות כמעט לחלוטין.

את ממצאי הדוח יש לקרוא גם על רקע תהליכי נסיגה דמוקרטית שהתעצמו בישראל מאז הקמת הממשלה והכנסת ה־25, ובהם החלשתה של מערכת האזיונים והבלמים, פגיעה בעצמאות מערכת המשפט ובמעמדם של שומרי הסף, ושחיקה בשלטון החוק. במסגרת זו הפכה גם התקשורת החופשית יעד למדיניות ולחקיקה שמבקשות להחליש את עצמאותה ולהגביר את השליטה הפוליטית בה (מרדכי וברוהם, 2026). לקשר בין השלטון לתקשורת יש משמעות עמוקה לדוח זה, שכן תקשורת חופשית, לצד תפקידה בשיקוף מעמדן של קבוצות בחברה, היא גם מוסד דמוקרטי המעצב את השיח הציבורי ואת הנגישות אליו (טהון אשכנזי ובנבניסטי, 2026).

לתהליכים אלה יש גם פנים מגדריות: התתייצוג של נשים בחדשות המתועד בדוח זה משתלב במגמה רחבה יותר של שחיקה במעמדן של נשים במרחב הציבורי ובמוקדי קבלת ההחלטות: מירידה בייצוגן בתפקידים בכירים בשירות הציבורי (בתקופה הנבחנת לא כיהנה אף אישה כמנכ"לית קבועה במשרד ממשלתי) ועד הרחבת ההפרדה המגדרית באקדמיה וסמכויותיהם של בתי הדין הדתיים (טהון אשכנזי, 2026). תמונה זו עולה בקנה אחד עם מדד המגדר של מכון ון־ליר לשנת 2025, שהצביע על ירידה של כ־6% ברמת השוויון המגדרי בישראל (צמרת ואח', 2025). מאז פרצה מלחמת חרבות ברזל ולקראת הבחירות הקרובות, הפער בין נשים לגברים בשיח החדשותי לא רק שלא נסגר, הוא אף מעמיק. נתוני הדוח הנוכחי מאששים תמונה זו: הם ממחישים כיצד ההחמרה הזאת מתבטאת בפועל בטלוויזיה, ברדיו, בעיתונות ובאינטרנט, בתקופה שבה נראות תקשורתית היא נכס פוליטי מכריע.

איסוף הנתונים

הניטור נערך ב־94 מדינות ברחבי העולם ב־6 במאי 2025. ביום זה עסקה התקשורת הישראלית בעיקר בתקיפה שביצעה ישראל בנמל חודיידה שבתמן בעקבות שיגור טיל חות'י לעבר נתב"ג, בהתחדשות הלחימה בעזה, בדאגתן הגוברת של משפחות החטופים לשלום יקיריהן, ובשביתת המורים והמורות שהגיעה לסיומה.

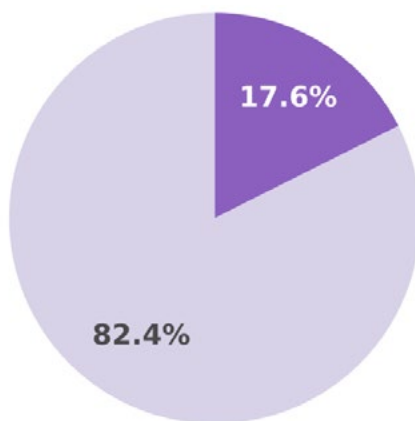
בישראל נוטרו 18 ערוצי תקשורת בעברית ובערבית: חמש מהדורות חדשות מרכזיות בטלוויזיה (ארבע בעברית ואחת בערבית), ארבע מהדורות רדיו (שתיים בעברית ושתיים בערבית), ארבעה עיתונים יומיים בעברית וחמישה אתרי אינטרנט חדשותיים (שלושה בעברית ושניים בערבית). בסך הכול קודדו 252 ידיעות חדשותיות (200 בעברית, 52 בערבית), 1,528 דמויות שהופיעו בחדשות (1,268 בעברית, 260 בערבית) ו־442 עיתונאים ועיתונאיות (379 בעברית, 71 בערבית), בכל אמצעי התקשורת המרכזיים.

ממצאים

פחות מחמישית הדמויות בחדשות הן נשים

אחד הממצאים הבולטים של הדוח חושף את הפער הגדול: מבין 1,528 הדמויות שנספרו, רק 269 (17.6%) היו נשים, לעומת 82.4% גברים (ראו תרשים 1).

תרשים 1: נשים וגברים בחדשות בישראל (N=1,528)

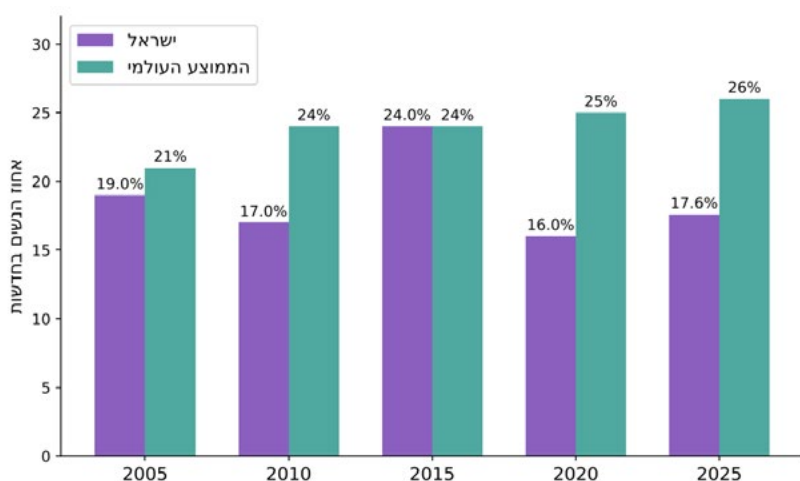

נשים גברים

כפי שניתן לראות בתרשים 2, מדובר בנתון הדומה במידה רבה לזה שנמצא בפעימה הקודמת, ב־2020 (16%; לחובר וחייטין, 2022), ולזה שנמצא בשנים קודמות נוספות (למעט 2015, שבה עמד הייצוג על 24% - שיא חד־פעמי), אך הוא נמוך יחסית לממוצע העולמי לשנת 2025, שעמד על 26%. הקיפאון הזה מרמז שהייצוג של נשים בחדשות בישראל אינו משתנה בתגובה לאירועים חיצוניים - מגפת הקורונה, מלחמה או אירועים לאומיים ובין־לאומיים מרכזיים אחרים; הדרת הנשים נמשכת בלי קשר למצב.

תרשים 2: שיעור הנשים בחדשות 2005–2025: ישראל לעומת הממוצע העולמי

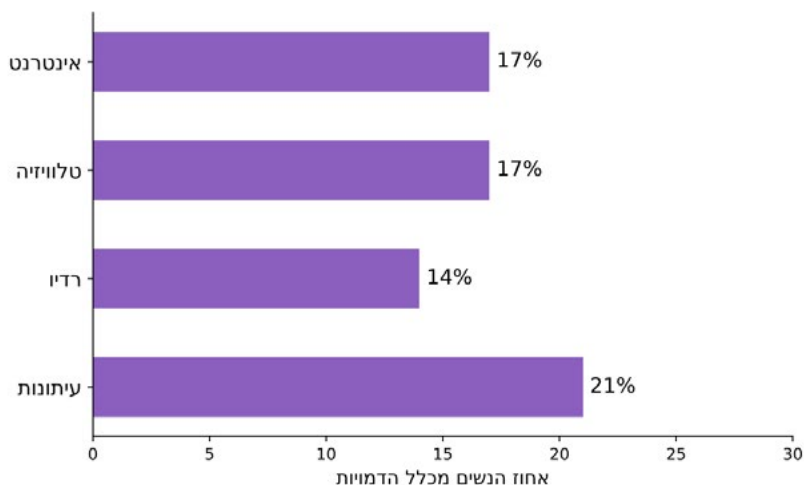

הבדלים בין אמצעי התקשורת: ברדיו הנשים מודרות ביותר

בדוח נבחנו גם ההבדלים בין המדיה השונים, והתגלו פערים ניכרים (ראו תרשים 3). באמצעי התקשורת המסורתיים - עיתונות, רדיו וטלוויזיה - עמד הממוצע המשוקלל של נוכחות נשים על 18% בלבד, עם שונות בין הפלטפורמות: 21% בעיתונות, 17% בטלוויזיה, ו־14% ברדיו - השיעור הנמוך מכולם. באינטרנט, בניגוד לציפיות מתקשורת דיגיטלית, לא נרשם שיפור: נשים יוצגו רק ב־17% מהפריטים, שיעור זהה כמעט לממוצע הכולל - סימן לכך שהתקשורת הדיגיטלית משכפלת את ההיררכיות המגדריות הקיימות בתקשורת המסורתית ולא מערערת אותן.

תרשים 3: שיעור הנשים בחדשות לפי אמצעי תקשורת

השוואה בין אמצעי התקשורת לפי שפה חושפת פער עמוק אף יותר: הנוכחות של נשים בחדשות בערבית נמוכה מאוד יחסית לנוכחותן בחדשות בעברית, ובמיוחד ברדיו - 17% בעברית לעומת 6% בלבד בערבית. גם בטלוויזיה ובאינטרנט נרשם פער דומה - 18% בעברית ו-12% בערבית. ממצאים אלו מלמדים כי נשים דוברות ערבית סובלות מהדרה כפולה, כנשים וכערביות, עד כדי היעלמות מוחלטת כמעט מהמרחב התקשורתי.

הדרה מהמלחמה: הנושא המרכזי, הנוכחות הנמוכה ביותר

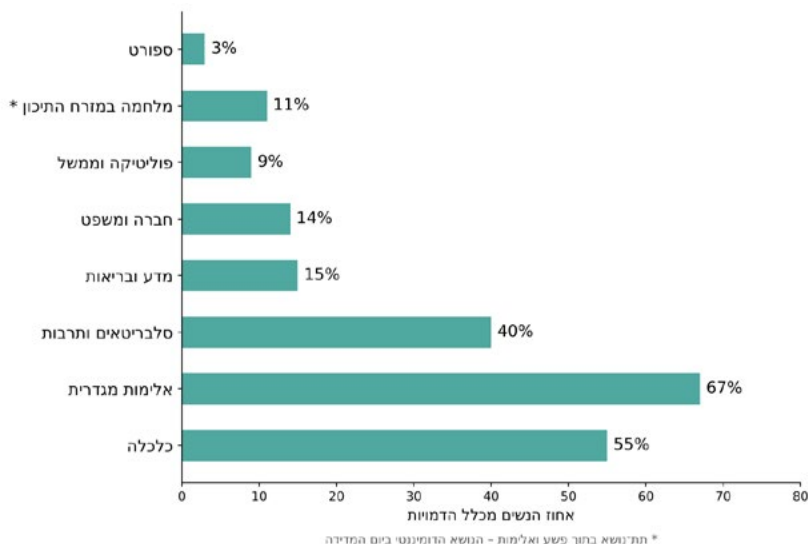
אחד הממצאים הבולטים בדוח נוגע לאופן הסיקור של המלחמה. ביום המדידה עסקו כמחצית מכלל הכתבות בענייני הלחימה - חזית תימן, מצב החטופים, נטל המילואים והשיח על גיוס חרדים. דווקא בנושא הדומיננטי באותו יום, נוכחות הנשים הייתה הנמוכה ביותר מבין כל התת-נושאים שנבדקו: רק 11% מהדמויות בסיקור המלחמה היו נשים - נתון נמוך אפילו מהממוצע הכללי (17.6%), ונמוך במיוחד בהשוואה לנתון העולמי המקביל (27%) (ראו תרשים 4).

ממצא זה מקבל משנה חשיבות לנוכח העובדה שהמלחמה פוגעת בנשים בישראל באופן לא מידתי, הן כלכלית, בשל תעסוקה יציבה פחות ושכר נמוך יחסית לגברים, והן מבחינת האלימות הנלווית אליה, שחודרת למרחב הביתי (צמרת ואח', 2025). הפגיעה

הזו אינה מתורגמת לנוכחות תקשורתית: נשים אינן מופיעות כמעט בסיקור המלחמה כמי שמנתחות אותה, מעידות עליה או מספרות את סיפורה.

תרשים 4: נוכחות נשים בחדשות לפי נושא (תקשורת מסורתית)

יוצא הדופן היחיד בהקשר הזה הוא סיפורה של יובל רפאל, ניצולת מתקפת השבעה באוקטובר, שייצגה את ישראל באירוויזיון וקיבלה סיקור נרחב, בעיקר בטלוויזיה. אך זהו סיפור בודד מעולם התרבות והבידור, ולא ייצוג של נשים בתפקידים פוליטיים, ביטחוניים או כלכליים בשיח המלחמה.

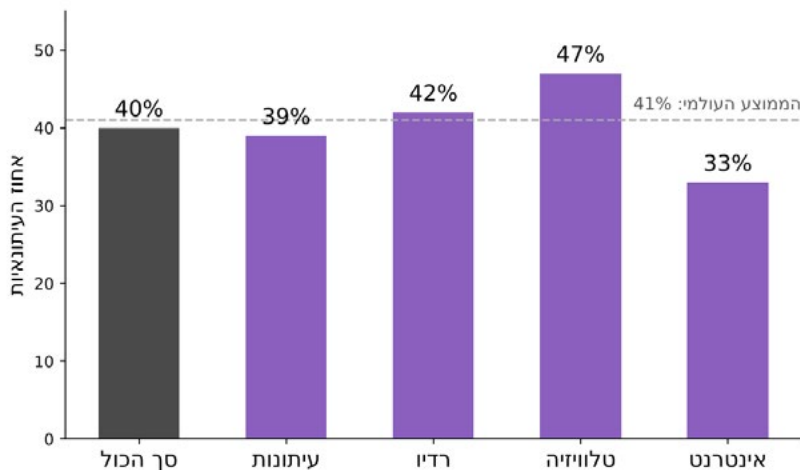
תחום אחד בלט לחיוב: נוכחות הנשים בסיקור הכלכלי עמדה על 55% - שיעור גבוה מאוד יחסית לממוצע העולמי (25%). אולם גם כאן יש להיזהר מהסקת מסקנות אופטימיות: נתון זה נובע ככל הנראה בעיקר מסיקור שביתת המורות והמורים שהגיעה לסימומה באותו יום, ולא משינוי מבני בייצוג נשים בכלכלה ובעסקים.

עיתונאיות: קיימות, אבל בעיקר מגישות

לכאורה, יש לנשים נוכחות לא מבוטלת במקצוע העיתונאות: מתוך 413 עיתונאים ועיתונאיות, 40% היו נשים - שיעור דומה לזה שנמצא בפעימה הקודמת (2020, 38%; לחובר וחייטין, 2022), זהה כמעט לממוצע העולמי (41%), ואף גבוה ממנו מעט באמצעי התקשורת המסורתיים (42%). אולם, בחינה מעמיקה יותר של תפקידיהן

חושפת תמונה שונה בתכלית: נשים מרוכזות בעיקר בתפקידים שמעמדם והסמכות הכרוכה בהם נמוכים יחסית, ומודרות כמעט לחלוטין מתפקידי פרשנות וניתוח (ראו תרשים 5).

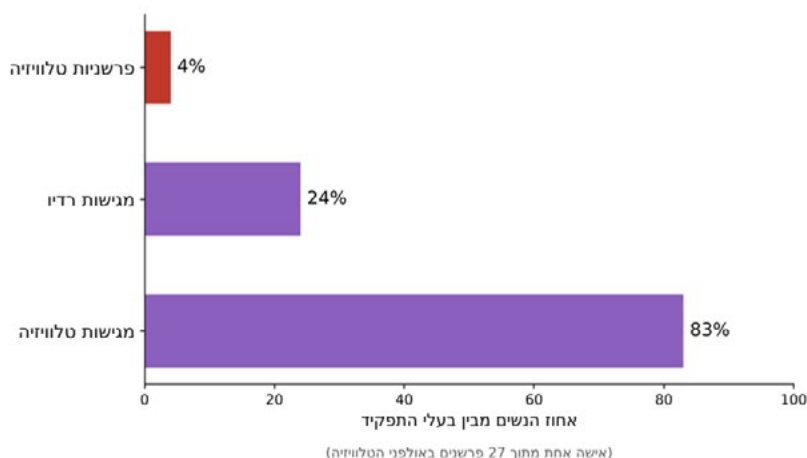
תרשים 5: שיעור העיתונאיות בישראל, בסך הכול ולפי אמצעי תקשורת

הביטוי הבולט ביותר לכך נמצא בטלוויזיה, כפי שניתן לראות בתרשים 6: 83% מכלל מגישי החדשות הם נשים, אך מתוך 27 פרשנים שנוטרו באולפני הטלוויזיה ביום המדידה, רק אחת הייתה אישה. לנשים יש נוכחות רבה על המסך, אך הן נעדרות כמעט לחלוטין ממרחבים שבהם מוענקת הסמכות לפרש את המציאות. נוכחות בולטת זו של נשים כמגישות תורמת ככל הנראה לתפיסה השגויה, הרווחת גם בשיח המקצועי, שלפיה תחום העיתונות נהנה משוויון מגדרי (Lachover & Lemish, 2018) - תפיסה בעייתית במיוחד לנוכח מרכזיותה של הטלוויזיה בצריכת החדשות בישראל, ובפרט בימי מלחמה (יעבץ, 2024).

תרשים 6: חזות מול סמכות: מגישות לעומת פרשניות

הפער בין הגשה לפרשנות בולט גם ברדיו, אם כי הוא מתון יותר: 24% בלבד מהמגישים הרדיו הם נשים, לעומת 83% בטלוויזיה - פער שניתן לייחס לאופיו החזותי של המדיום הטלוויזיוני. תמונה דומה עולה בבדיקת העיתונאיות המדווחות מהשטח: בכלל אמצעי התקשורת, 33% בלבד מהכתבים הם נשים; השיעור הגבוה ביותר נמצא ברדיו (42%), והנמוך ביותר דווקא בטלוויזיה (23%), אף על פי שזהו המדיום עם נוכחות הנשים הגבוהה מכולם מבחינה כמותית. ניכר כאן דפוס קבוע: ככל שהתפקיד דורש יותר עבודה עיתונאית עצמאית, ניתוח וסמכות מקצועית, כך פוחתת נוכחות הנשים בו.

הגיל יורד, הניסיון לא נותן עדיפות

ממצא נוסף, שהוא המשך ישיר לתמונה שעלתה מהפער בין מגישות לפרשניות, נוגע לגילן של הנשים שמופיעות על המסך. בדיקת הגיל של כתבות ומגישות חדשות בטלוויזיה מגלה פער גדול בין ובין עמיתיהן הגברים: 28% מהכתבות היו בגילאי 20-30, לעומת 15% בלבד מהכתבים; ולא נמצאה אף כתבת מעל גיל 50, לעומת 16% מהכתבים. מגישות החדשות היו ברובן צעירות (57%) וחלקן בגילי ביניים (43%), ואף לא אחת מהן הייתה מבוגרת. ממצא זה תואם דפוס המתועד גם בספרות המחקרית הבינלאומית: כתבות מבוגרות סובלות מאפליה על רקע גילן, ואילו כתבים גברים אינם חשופים לאפליה דומה. הסבר מרכזי לתופעה זו הוא הדגש המופרז שמושם על המראה החיצוני של עיתונאיות - אתגר ייחודי ומגדרי מובהק, שאין לו מקבילה אצל גברים באותו תפקיד (Geertsema-Sligh, 2021). הדגש על מראה חיצוני ההולם

את אידיאל היופי הרווח, שבמרכזו אטרקטיביות ונעורים, מתחדד במיוחד בחדשות הטלוויזיה, שבהן שולטת דֹקְסָה (doxa) מגדרית וגילנית (אייג'יסטית) של הערכת נשים בראש ובראשונה על פי הופעתן החיצונית ולא על פי מומחיותן או ניסיוןן (Gober, 2020). מגמת הירידה בגיל מסמנת שינוי מדאיג לאורך זמן: השוואה לניטור הקודם משנת 2020, שבו 97% מהמגישות היו בגילי ביניים ו־40% מהכתבות היו בקבוצת הגיל המבוגרת (51-64), חושפת שגילן של מגישות החדשות בטלוויזיה יורד בעקביות. ממצא זה מרמז כי בחירת הנשים שיופיעו על המסך מונחית בעיקר משיקולים הנוגעים למראה חיצוני, ולא משיקולים הקשורים לניסיון מקצועי ויכולת פרשנות. העלייה בגיל אינה תורמת להכרה מקצועית, אלא הופכת לחיסרון.

תפקידים "נשיים": בריאות, חינוך ובית - לא ביטחון ופוליטיקה

מעבר לשאלת הכמות, הדוח בוחן גם באילו הקשרים נשים מופיעות, ומגלה שדפוס הייצוג משמרים סטריאוטיפים מגדריים מוכרים. כמעט מחצית מהדמויות שסוקרו בחדשות הישראליות השתייכו לשתי קטגוריות בלבד: פוליטיקאים וחברי כנסת, וכוחות הביטחון (משטרה, צבא, כוחות מיליציה וכבאות) - בסך הכול 46% מתוך 1,528. בשתי הקטגוריות המרכזיות הללו, נוכחות הנשים הייתה זניחה: 6% מהפוליטיקאים וחברי הכנסת, ו־1% בלבד מאנשי כוחות הביטחון. נתון זה מקבל משנה תוקף לנוכח מערכת הבחירות המתקרבת. חשיפה תקשורתית היא משאב פוליטי מרכזי, ופוליטיקאיות הנעדרות מהמסך כמעט לגמרי עוד לפני שהתחרות הפוליטית מתחילה נמצאות אפירורית בעמדת נחיתות.

לעומת זאת, בתפקידים הנתפסים כנשיים מתקבלת תמונה של חלוקת עבודה מגדרית מסורתית: 71% מ"עובדות בריאות, עובדות סוציאליות ומטפלות" היו נשים; 61% מ"הורים ועקרות בית"; ו־49% מהמורות והאקדמאיות. אך גם כאשר אוחדו כלל הקטגוריות ה"נשיות", מדובר ב־124 נשים בלבד - 8% מכלל הדמויות שסוקרו בחדשות. גם התחומים שבהם נשים נוכחות הם נתח קטן יחסית מכלל הסיקור, ורוב תשומת הלב התקשורתית מוקדשת לתחומים שמהם נשים נעדרות כמעט לחלוטין.

נושא נוסף שבו נמצא ייצוג גבוה לנשים הוא אלימות מגדרית (67% בתקשורת המסורתית). אך גם כאן מדובר בקטגוריה זניחה בהיקפה - חמישה פריטי חדשות בלבד מתוך כלל הסיקור באותו יום, ששודרו רק בטלוויזיה, ועסקו בשני מקרים: חטופה שהוטרה בשבי, ופעיל מחאה שהואשם בהטרדת שוטר.

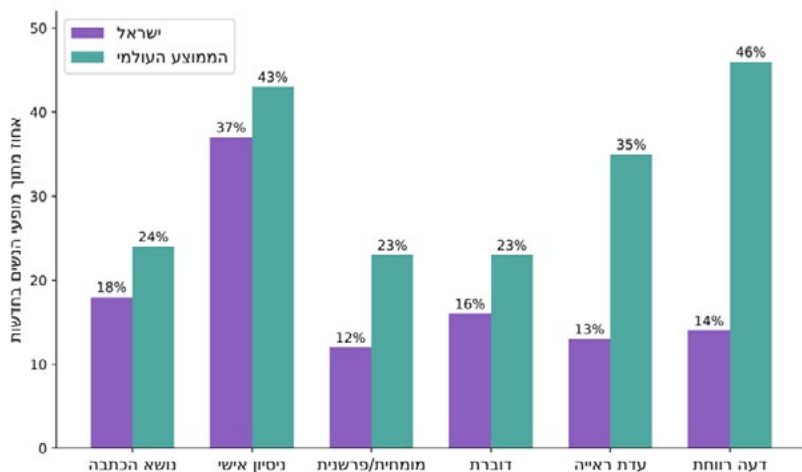

אלימות ופשיעה, לא דעה רווחת: תפקידן של נשים בידיעות חדשותיות

בדוח נבדק גם התפקיד שממלאות נשים בתוך כל ידיעה חדשותית. כלומר, לא רק האם הן מופיעות, אלא באיזה אופן. בדומה למגמה העולמית, נשים בישראל מוצגות בעיקר כמעידות מניסיון אישי (37% מהמופעים), אך כאן מסתיים הדמיון: בעולם, 46% ממופעי הנשים הם ייצוגים של "דעה רווחת" ("האזרח הרגיל"), אך בישראל רק 14% מהמופעים הם כאלה. גם בהצגת נשים כעדות ראייה ישראל מפגרת אחרי הממוצע העולמי: 13% מול 35%.

המדד המוחשי ביותר להדרה הוא הבדיקה מי עומד במוקד הידיעה, כפי שאפשר לראות בתרשים 7. במרבית הפריטים אנשים מסוקרים כחלק מנושא הכתבה ולא רק מצוטטים בשוליה; מבין אלה, נשים היו נושא הכתבה המרכזי ב־18% בלבד מהמקרים, ואילו 82% מהכתבות עסקו בגברים. גם במקרים שבהם הנשים שימשו מומחיות או פרשניות שהוזמנו במפורש לנתח את המצב התגלה פער עמוק: נשים היו רק 12% מכלל הפרשנים והמומחים ו־16% מהמרוויגים, לעומת ממוצע עולמי של 23% בשתי הקטגוריות.

תרשים 7: תפקידן של נשים בידיעה החדשותית: ישראל לעומת העולם

"אמא, אשתו או בתו": התייחסות לנשים דרך מצבן המשפחתי

עוד שאלה שנבדקה בדוח הייתה: האם, מעבר לתפקידן של הדמויות המסוקרות, מצוינת גם זהותן המשפחתית? הבדיקה העלתה כי בשליש (33%) מהפריטים שבהם

הופיעו נשים צוין פרט כלשהו בנוגע למצבן המשפחתי - למשל, "אמא ל-", "אשתו של" או "בתו של" - גם כשהן סוקרו בהקשר מקצועי לחלוטין. בקרב גברים התופעה נדירה בהרבה: 8% בלבד. הפער בולט במיוחד ברדיו: 64% אצל נשים לעומת 11% אצל גברים.

ממצא זה אינו מקרי. הוא ביטוי לדפוס ותיק במחקר התקשורת: נשים מוגדרות באופן לא מידתי דרך תפקידיהן המשפחתיים, בעוד גברים מוצגים בעיקר דרך תפקידים המקצועיים או הציבוריים. מכיוון שהרדיו הוא גם המדיום שבו ככלל נוכחות הנשים מועטה ביותר (14%), מתקבלת תמונה של הדרה כפולה: נשים מודרות מהרדיו מלכתחילה, וכשהן כבר מוזכרות בו, הן מוצגות בעיקר דרך זהותן המשפחתית ולא דרך תחום מומחיותן.

נשים ערביות וחרדיות: כמעט בלתי נראות

אם יש חסר בייצוג הנשים הכללי בחדשות, הייצוג של נשים מקבוצות מיעוט נמוך עוד יותר, עד כדי היעלמות מוחלטת כמעט. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כ-21% מאוכלוסיית המדינה הם ערבים ישראלים, ו-14.3% הם יהודים חרדים. אך מתוך 1,528 הדמויות שנוטרו, רק 136 (9%) זוהו כשייכות לאחת משתי קבוצות המיעוט הללו - שיעור נמוך מאוד בהשוואה למשקלן היחסי בקרב כלל האוכלוסייה.

מבין אותן 136 דמויות, רק 11% היו נשים - אחוז נמוך אף מהממוצע הכללי הנמוך ממילא (17.6%). במספרים מוחלטים, 15 נשים בלבד מתוך כלל הדמויות שסוקרו השתייכו לקבוצות מיעוט אלו. מתוך 27 הדמויות מקבוצות מיעוט שנוטרו בטלוויזיה, אף לא אחת הייתה אישה ערבייה או חרדית. הממצא הבולט ביותר הוא כי נשים ערביות ישראליות היו פחות מ-0.5% מכלל הדמויות בחדשות באותו יום - שש נשים בלבד מתוך 1,528.

בין קורבן לשורדת: מה מסופר לנו על אלימות ומלחמה

הדוח בחן גם כיצד מסוקרים אנשים שמוצגים כקורבנות או שורדים של אלימות, תאונות, פשיעה, טרור ומלחמה. מתוך 1,528 הדמויות, 114 (7%) הוצגו בהקשר כזה - 72% כ"שורדים" ו-28% כ"קורבנות". בשל מרכזיות המלחמה, הרוב המוחלט (89%) השתייכו לקטגוריות של פגיעה במסגרת מלחמה, טרור, אלימות אזרחית או אלימות מדינית. גם כאן מתגלה פער מגדרי בולט: רק 13% מכלל הקורבנות והשורדים שסוקרו היו נשים - נתון מפתיע לנוכח הנתונים על עלייה חדה בהיקף האלימות כלפי נשים בשנות המלחמה (צמרת ואח', 2025). ממצא זה מלמד שהסיקור התקשורתי

אינו משקף את הפגיעה הממשית בנשים. ממצא חמור לא פחות הוא כי באף אמצעי תקשורת לא הוזכרו אבדות או נפגעים פלסטינים מעזה, למעט אזכור בודד ברדיו בערבית.

מגדר כסיפור שולי: היעדרות השיח על שוויון

עוד ממצא בולט נוגע למידה שבה הסיקור החדשותי עוסק בשוויון מגדרי כנושא בפני עצמו. התייחסות מפורשת לפערי מגדר הייתה נדירה ביותר, והופיעה רק ב-2% מהכתבות (6 מתוך 252). שביתת המורות והמורים היא דוגמה להזדמנות שהוחמצה - סיקור נרחב של אירוע הנוגע לתחום תעסוקתי שבו נשים הן רוב מוחלט של כוח העבודה, בלי אף כתבה שבה נבחנו פערי שכר מגדריים או הייצוג המגדרי במקצוע. הסיקור המגדרי שנמצא נשאר במסגרת תחומים "רכים" - ידוענים ואלימות מגדרית - ונעדר כמעט לחלוטין מתחומי פוליטיקה, ביטחון ומלחמה.

עם זאת, עיתונאיות ממלאות תפקיד מרכזי בכתיבה על נושאי מגדר: מבין הכתבות שעסקו במגדר, 66% מהכתבות בטלוויזיה ו-60% מהכתבות באינטרנט נכתבו בידי עיתונאיות; בעיתונות נמצא יחס שווה בין נשים לגברים. ברדיו, לעומת זאת, לא נמצא כלל סיקור של נושאים מגדריים, אף שבמדיום זה נמצא השיעור הגבוה ביותר של כתבות שכתבו עיתונאיות.

בתקופות משבר כגון מלחמה נוצרות לעיתים הזדמנויות עבור נשים לקבל על עצמן תפקידים חדשים ולערער על חלוקת העבודה המגדרית המסורתית. אך ממצאי הדוח מלמדים שבישראל של 2025 ההזדמנות הזו לא התממשה, לפחות לא בזירת התקשורת.

סיכום: מראה שחשקפת אי-שוויון ומעצמה אותו

התמונה שעולה מהדוח היא של מערכת תקשורתית המשקפת ומחזקת את האי-שוויון המגדרי הקיים, במקום לאתגר אותו. נשים בישראל אינן נעדרות מהחדשות. הן נוכחות, ואף בולטות, בתפקידים מסוימים, כמו הגשת חדשות בטלוויזיה, אבל נעדרות כמעט לחלוטין מתפקידים הכרוכים בסמכות, כגון פרשנות ומומחיות. הן נוכחות בתחומי הבריאות, החינוך והמשפחה, אבל נעדרות מהביטחון והפוליטיקה. הן מוזכרות דרך זהותן המשפחתית בשיעור גבוה בהרבה מגברים. נשים מקבוצות מיעוט, כגון ערביות וחרדיות, אינן נראות או נשמעות כמעט בכלל.

יש להבין תמונה זו לנוכח מגבלות מתודולוגיות מחקר של ה-GMMP. הנתונים מבוססים על ניטור של יום אחד בלבד, ולכן הם עלולים לשקף תנודתיות נקודתית ולא רק מגמות יציבות; ביום המדידה שלטה בסדר היום החדשותי מלחמה מתמשכת (כשם שב-2020 שלט בו משבר הקורונה), מה שמקשה להבחין בין דפוס מבני קבוע ובין תגובה לאירוע חריג. עם זאת, העקביות היחסית של הנתונים לאורך פעימות המחקר מאז שנת 2005 (ראו תרשים 2) מרמזת שההדרה של נשים מהחדשות בישראל אינה תלוית אירוע.

ככל הנראה, הפער הבולט ביותר הוא זה שנוגע למלחמה עצמה: הנושא שתפס את מרבית תשומת הלב התקשורתית באותו יום היה גם הנושא שבו נוכחותן של נשים הייתה הנמוכה ביותר. ממצא זה ממחיש את הפער בין המציאות, שבה נשים נושאות בעול כבד בעת מלחמה - מבחינה כלכלית, רגשית ומשפחתית - ובין ייצוגן בשיח הציבורי על המלחמה. בישראל של 2025, נשים נותרו בשולי החדשות, והודרו לעיתים קרובות במיוחד מהחדשות ה"קשות" בנושאי מלחמה ופוליטיקה.

רשימת המקורות

- טהון אשכנזי, ע' (2026). **יום האשה הבינלאומי 2026: נסיגה במצב הנשים בישראל בצל מלחמה מתמשכת**. המכון הישראלי לדמוקרטיה. <https://www.idi.org.il/articles/63972>
- טהון אשכנזי, ע' ובנבניסטי, ד' (2026). **המהלכים המרכזיים להחלשת הדמוקרטיה בישראל: סיכום הכנסת ה-25**. המכון הישראלי לדמוקרטיה. <https://www.idi.org.il/articles/65136>
- יעבץ, ג' (2024). מסכי ברזל: צריכת מידע ומדיה בזמן מלחמת חרבות ברזל. **מסגרות מדיה**, 26, 246-236. <https://doi.org/10.57583/MF.2024.26.10063>
- לחובר, ע', גרנות דדון, ל', טהון אשכנזי, ע' וצבי, ת' (2026). **ייצוג נשים בחדשות בישראל: במסגרת פרויקט ניטור המדיה העולמי (GMMP) לשנת 2025**. המכון הישראלי לדמוקרטיה.
- לחובר, ע' וחייטין, ס' (2022). עושות ועושים חדשות בישראל בתקופת הקורונה: נשים בחדשות - ממציא פרויקט ניטור התקשורת הבין-לאומי, 2020. **מסגרות מדיה**, 21, 194-178. <https://doi.org/10.57583/MF.2022.21.10004>
- מרדכי, נ' וברהום ש' (2026). תקשורת ונסיגה דמוקרטית: מערכת קונספטואלית רב-ממדית. **מסגרות מדיה**, 28. <https://mediaframes.sapir.ac.il/media-and-democratic-backsliding/>
- צמרת, ה', חזן, נ', הרצוג, ח', בריירגארב, ר' וכן אליהו, ה' (2025). **מדד המגדר: אישויון מגדרי בישראל 2025**. מכון ון ליר בירושלים.

- Geertsema-Sligh, M. (2021). Newsroom cultures. In K. Ross (Ed.), *The international encyclopedia of gender, media, and communication* (pp. 947–954). WILEY Blackwell.
- Gober, G. (2020). Gender and age inequalities in television and news production culture in Poland: Ethnography in a public broadcasting company. *Critical Studies in Television*, 15(1), 49–68.
- Lachover, E., Granot Dadon, L., Thon-Ashkenazt, A., Tsevi, T. (2026). *Women's representation in Israeli news: Findings from the global media monitoring project (GMMP), 2025*. The Israel Democracy Institute. [in Hebrew]
- Lachover, E., & Haytin, S. (2022). The presence of women in Israeli news media during the COVID-19 pandemic: Global media monitoring project, 2020. *Media Frames: Israeli Journal of Communication*, 21, 177–194. <https://mediaframes.sapir.ac.il/women-in-the-news/> [in Hebrew]
- Lachover, E., & Lemish, D. (2018). Women in Israeli journalism: Forwards and backwards. *Israel Affairs*, 24(3), 500–518.
- Mordechay, N., & Barhum, S. (2026). Media and democratic backsliding: A multidimensional conceptual analysis. *Media Frames: Israeli Journal of Communication*, 28. <https://mediaframes.sapir.ac.il/media-and-democratic-backsliding/> [in Hebrew]
- Thon-Ashkenazy, A. (2026). *International Women's Day 2026: The decline in the status of women in Israel amid an ongoing war*. Israel Democracy Institute. [in Hebrew]
- Thon-Ashkenazy, A., & Benvenisti, D. (2026). *Key measures to weaken democracy in Israel: A review of the 25th Knesset*. Israel Democracy Institute. [in Hebrew]
- Tzameret, H., Chazan, N., Herzog, H., Brayer-Garb, R., & Ben Eliyahu, H. (2025). *The gender index 2025: Gender inequality in Israel*. Van Leer Institute Press. [in Hebrew]
- Yavetz, G. (2024). Iron screens – Information and media consumption during the Swords of Iron war. *Media Frames: Israeli Journal of Communication*, 26, 236–246. [in Hebrew]

